

**IKIMOKYKLINIO IR
PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO
PEDAGOGO RENGIMO
STANDARTAS**

Profesinio išsilavinimo lygis – penktasis

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – penktasis

Vilnius, 2008

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

*Parengta Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis,
įgyvendinant projektą Nr. BPD2004-ESF-2.4.0-01-04/0156
„Nacionalinės profesinio rengimo standartų sistemos plėtra“*

*Standarto rengimą koordinavo Profesinio mokymo metodikos
centro Standartų ir mokymo programų skyrius*

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro
2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-1872/A1-209

IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGO RENGIMO STANDARTAS

I. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO REKVIZITAI

1. Profesinio išsilavinimo lygis – penktasis.
2. Valstybinis kodas – S514302.
3. Suteikiama kvalifikacija – auklėtojas.
4. Bazinis išsilavinimas – vidurinis.

II. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO TURINYS

5. Trumpas profesinės veiklos aprašymas:

5.1. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogo rengimo standartas (toliau – Standartas) parengtas atsižvelgiant į darbo rinkos pokyčius, Standarto rengimo darbo grupės atliktus kvalifikacijų tyrimo rezultatus ir remiantis kitų šalių patirtimi. Šis Standartas – pagrindas penktojo profesinio išsilavinimo lygio studijų programai rengti.

5.2. Asmuo, baigęs Standarto reglamentuojamą ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogo studijų programą, įgyja profesinių kompetencijų šiose veiklos srityse: vaiko pažinimas ir individualumo pripažinimas; ugdymo turinio modeliavimas; profesinės kompetencijos tobulinimas.

5.3. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogas dirba visose ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programose teikiančiose švietimo įstaigose su vaikais nuo gimimo iki 6 metų amžiaus.

5.4. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogas atpažįsta bendruosius ir individualiuosius vaiko raidos ypatumus, išsiaiškina esminius ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko poreikius ir individualizuoja jų tenkinimo būdus, interaktyvios pedagoginės sąveikos procese planuoja, organizuoja vaikų veiklą, kuria vaiko fizines bei psichines galias stimuliuojančią aplinką, įtraukia šeimą į aktyvią ir rezultatyvią pedagoginę sąveiką.

5.5. Sėkmingą ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogo darbą lems šios asmeninės savybės: komunikabilumas, kūrybingumas, greita orientacija, kruopštumas, sąžiningumas, darbštumas, pareigingumas, dėmesingumas, optimizmas, humaniškumas.

6. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogo tikslas – padėti šeimai ugdyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiką.

7. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogo veiklos sritys, kompetencijos

pateikiamos Standarto 1 priede.

8. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų pedagogo rengimo standarto kompetencijų ribos, studijų tikslai, kompetencijų vertinimas pateikiami Standarto 2 priede.

9. Sėkmingam ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogo darbui reikalingi šie bendrieji gebėjimai:

9.1. atsakingumas;

9.2. organizuotumas;

9.3. kūrybiškumas;

9.4. savarankiškumas priimant sprendimus;

9.5. kolektyvinis darbas;

9.6. taktiškumas;

9.7. tolerantiškumas;

9.8. matematinis raštingumas;

9.9. kompiuterinis raštingumas.

10. Baigiamasis kvalifikacijos vertinimas:

10.1. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų pedagogo kvalifikacija suteikiama studentui, baigusiam visą studijų programą, įgijusiam Standarte apibrėžtas kompetencijas ir gavusiam teigiamą baigiamąjį kvalifikacijos įvertinimą.

10.2. Vadovaujantis Standarte įvardytais kompetencijų vertinimo kriterijais tikrinamos ir įvertinamos:

10.2.1. studijų procese – visos Standarte apibrėžtos kompetencijos;

10.2.2. baigiamojo kvalifikacijos vertinimo metu – pasirinktos kompetencijos.

10.3. Baigiamojo kvalifikacijos vertinimo organizavimą ir vykdymą, dokumentų išdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

**IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGO
VEIKLOS SRITYS IR KOMPETENCIJOS**

Veiklos sritys	Kompetencijos
1. Vaiko pažinimas ir individualumo pripažinimas	1.1. Atpažinti bendruosius ir individualiuosius vaiko raidos ypatumus 1.2. Nustatyti esminius ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko poreikius ir individualizuoti jų tenkinimo būdus 1.3. Atpažinti sergantį vaiką, suteikti pirmąją pagalbą
2. Ugdymo turinio modeliavimas	2.1. Individualizuoti ir integruoti ugdymo turinį 2.2. Interaktyvios pedagoginės sąveikos procese planuoti, organizuoti, vertinti, analizuoti, dokumentuoti vaikų veiklą 2.3. Kurti vaiko fizines ir psichines galias stimuliuojančią aplinką 2.4. Įtraukti šeimą į aktyvią pedagoginę sąveiką
3. Profesinės kompetencijos tobulinimas	3.1. Reflektuoti ir mokytis mokyti visą gyvenimą 3.2. Naudoti informacinės komunikacijos priemones 3.3. Taisyklingai vartoti gimtąją kalbą realioje ir virtualioje profesinėje veikloje

IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGO KOMPETENCIJŲ RIBOS, STUDIJŲ TIKSLAI IR KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
1. Vaiko pažinimas ir individualumo pripažinimas	1.1. Atpažinti bendruosius ir individualiuosius vaiko raidos ypatumus	Anatominiai, fiziologiniai ir psichologiniai vaiko raidos ypatumai. Vaiko asmenybės ir psichikos raidos dėsningumai, individualūs raidos ypatumai. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko fizinės, kognityvinės ir socialinės raidos prielaidos, dėsningumai bei raiška. Vaiko raidos sutrikimai bei jų priežastys ir pagalbos vaikui būdai.	1.1.1. Išmanyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko fizinės, pažintinės bei psichosocialinės raidos dėsningumus 1.1.2. Atpažinti individualius vaiko raidos ir vaiko su specialiais poreikiais ypatumus 1.1.3. Išmanyti dažnesnius ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų fizinės, pažintinės ir psichosocialinės raidos sutrikimus bei jų priežastis 1.1.4. Kurti sąlygas vaikui pajusti savo galimybes ir vertę individualizuojant ugdymą	Paaikinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko fizinės, pažintinės bei psichosocialinės raidos dėsningumai. Apibūdinta vaiko asmenybės psichikos struktūra. Atpažinti ir apibūdinti individualūs vaiko raidos ypatumai, taip pat vaikų su ypatingais poreikiais raidos ypatumai. Apibrėžti ir paaikinti dažnesni ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų raidos sutrikimai bei jų priežastys.
	1.2. Nustatyti esminius ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko poreikius ir individualizuoti jų tenkinimo būdus	Vaiko kultūros ypatumai. Vaiko globos ypatumai. Emociniai, socialiniai, pažintiniai, fiziniai (saugumo, miego, judėjimo, maitinimosi, poilsio) ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko poreikiai. Vaikų su ypatingais poreikiais, patyrusių skurdą, smurtą ar socialinę atskirtį; gabių, elgesio ar emocijų sutrikimų turinčių vaikų poreikiai ir	1.2.1. Nagrinėti vaiko kultūros požymius 1.2.2. Pastebėti vaiko socialinę atskirtį 1.2.3. Numatyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų poreikių tenkinimo išteklius ir taikyti jų įgyvendinimo priemones 1.2.4. Tirti vaiko poreikius	Nustatyti ir paaikinti vaiko kultūros požymiai; išnagrinėti esminiai emociniai, fiziniai (saugumo, miego, judėjimo, maitinimosi, poilsio), socialiniai, pažintiniai vaiko poreikiai ir įgyti individualizuoto jų tenkinimo įgūdžiai. Apibūdintos vaiko lygių galimybių realizavimo sąlygos. Apibūdintos galimos sąlygos

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
		<p>jų tenkinimo įgūdžiai. Lygių galimybių suvokimas ir pripažinimas. Ugdymo aplinka, jos modeliavimo ir kūrimo būdai ir įgūdžiai. Žaidimo svarba vaiko raidai. Taikomųjų tyrimų metodai. Vaiko poreikių tyrimų metodai ir vykdymas.</p>		<p>vaikui pajusti savo galimybes ir vertę. Apibūdinti vaikų grupės interesus ir poreikių derinimo metodus. Nustatyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko poreikių tenkinimo išteklių ir paaiškinti jų įgyvendinimo būdai. Atlikti ir pakomentuoti vaiko poreikių tyrimai.</p>
	1.3. Atpažinti sergantį vaiką, suteikti pirmąją pagalbą	<p>Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko sveikatos samprata. Vaiko psichinės ir fizinės sveikatos saugojimo ir stiprinimo priemonės bei jų taikymo įgūdžiai. Vaikų ligų požymiai. Pirmosios pagalbos suteikimo įgūdžiai. Vaiko raidos sutrikimų korekcijos metodai.</p>	<p>1.3.1. Išmanyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko psichinės ir fizinės sveikatos saugojimo ir stiprinimo priemones ir jų taikymą 1.3.2. Atpažinti ligas, kuriomis dažniausiai serga vaikai, atpažinti sergantį vaiką 1.3.3. Suteikti pirmąją pagalbą</p>	<p>Apibūdintos ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko psichinės ir fizinės sveikatos saugojimo bei stiprinimo priemonės. Apibūdintos ligos, kuriomis dažniausiai serga vaikai, atpažinti ir paaiškinti vaikų ligų simptomai. Paašikinti pirmosios pagalbos suteikimo būdai.</p>
2. Ugdymo turinio modeliavimas	2.1. Individualizuoti ir integruoti ugdymo turinį	<p>Ugdymo turinio samprata. Ugdymo turinys skirtingose ugdymo sistemose. Teorinių žinių praktinis interpretavimas ir adaptavimas. Pedagoginės inovacijos ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme. Ugdymo metodų analizė, išmokimas ir tikslingas taikymas. Pažinimo stiliai. Ugdymo aplinkos ir priemonės samprata.</p>	<p>2.1.1. Modeliuoti ir kurti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo turinį, atsižvelgti į kiekvieno vaiko poreikius ir pažinimo stilių 2.1.2. Valdyti individualizavimo, diferencijavimo ir integravimo metodus 2.1.3. Parinkti ir taikyti ugdymo metodus 2.1.4. Išmanyti teorinių žinių ir praktinės patirties reflektavimą, interpretavimą ir adaptavimą</p>	<p>Pademonstruoti užduotyje ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo turinio modeliavimo ir jo kūrimo įgūdžiai. Pademonstruoti sukurtoje situacijoje ugdymo turinio individualizavimo (įvairių pažinimo stilių; specialiujų poreikių, gabiam, elgesio, emocijų sutrikimų turinčiam vaikui) įgūdžiai. Išvardyti ir apibūdinti ugdymo turinio integravimo būdai.</p>

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
	2.2. Interaktyvios pedagoginės sąveikos procese planuoti, organizuoti, vertinti, analizuoti, dokumentuoti vaikų veiklą	Interaktyvaus ugdymo proceso specifika. Ugdymo principai ir metodai. Ugdymo programos, atitinkančios vaiko ugdymo/si poreikius ir interesus, kūrimas. Žaidimo ir spontaniškos vaiko veiklos svarba. Kūrybinių įvairios kiekvieno vaiko raiškos (pažintinės, socialinės, meninės, komunikacinės ir kt.) gebėjimų puoselėjimas. Vaiko pasiekimų vertinimas ir daromos pažangos fiksavimas. Pedagoginės inovacijos. Ugdytojų ir ugdytinių teisės, pareigos ir vaidmenys. Švietimo organizavimą ir ikimokyklinį bei priešmokyklinį ugdymą reglamentuojantys teisės aktai.	2.2.1. Valdyti interaktyvios pedagoginės sąveikos metodus 2.2.2. Kurti sąlygas vaikų aktyvumui, savarankiškumui ir jų kūrybos sklaidai 2.2.3. Išmanyti vaikų veiklos planavimą, organizavimą, vertinimą, analizę 2.2.4. Valdyti ugdymo turinio dokumentavimo – planavimo, sistemingo vaiko pasiekimų vertinimo, daromos pažangos fiksavimo, reflektavimo – būdus 2.2.5. Žinoti individualaus ugdymo plano rengimo pradmenis ir juos taikyti	Pademonstruoti ugdymo metodų modeliavimo, kūrimo ir tikslingo taikymo įgūdžiai. Paaishinti interaktyvios pedagoginės sąveikos metodus. Apibūdintos vaikų aktyvumo, savarankiškumo ir kūrybinės potencijos sklaidos sąlygos. Išvardyti ir paaishinti ugdomojo poveikio, garantuojančio vaikų veiklos natūralumą ir spontaniškumą, būdai. Parngtas ir paaishkintas vaikų veiklos planas. Apibūdinti vaikų veiklos analizės ir vertinimo kriterijai. Apibūdinti institucijos lygmens dokumentai – strateginis planas, metinė veiklos programa, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programa, vidaus audito ataskaita; apibūdintas pedagogo vaidmuo įstaigos veiklos įsivertinime ir kt.
	2.3. Kurti vaiko fizines ir psichines galias stimuliuojančią aplinką	Kultūros, socialinių ir ekonominių aplinkos veiksmių poveikis individui. Bendrujų žmonių vertybių ir tautos dvasinės kultūros pagrindai. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų sociokultūrinės integracijos ypatumai. Vaiko globos ypatumai. Ugdymo aplinkos ir priemonės samprata.	2.3.1. Taikyti bendrujų žmonių vertybių bei tautos dvasinės kultūros pagrindų puoselėjimo būdus 2.3.2. Nagrinėti socialinės ir kultūrinės integracijos metodus bei ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų sociokultūrinės integracijos ypatumus 2.3.3. Valdyti ugdymo aplinkos kūrimo būdus, tinkamus tiek visai	Apibūdinti socialinės ir kultūrinės vaikų integracijos metodus. Išvardyti ir paaishkinti ugdymo aplinkos kūrimo būdai, tinkami tiek visai vaikų grupei, tiek kiekvienam vaikui. Atsivėlgus į vaiko amžių, poreikius, interesus, vaiko kultūros ypatumus, pažinimo

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
		Stimuliuojančios, funkcionalios, saugios, estetiškos, žaismingos vaikų ugdymo aplinkos kūrimo bendrieji principai ir raiškos įvairovė. Ugdymo/si aplinkos, priemonių atitiktis vaiko amžiui, poreikiams, interesams, vaiko kultūros ypatumams.	grupei vaikų, tiek kiekvienam vaikui	stilių, apibūdintos sąlygos (aplinka ir priemonės), tinkamos vaiko individualybės skaidai.
	2.4. Įtraukti šeimą į aktyvią pedagoginę sąveiką	Šeimos svarba vaiko raidai. Ugdytinio šeimos ypatumų atpažinimas. Interaktyvaus, kryptingo bendradarbiavimo su šeima būdai, situacijos. Institucijos ir šeimos ugdymo sąveika ir tęstinumas. Šeimos, kaip lygiavertio ugdymo proceso partnerio, samprata. Tėvų (globėjų) sistemingo informavimo apie vaiko daromą pažangą būdai. Socialinių ir edukacinių paslaugų vaikui ir šeimai dermės ypatumai. Suaugusiųjų švietimo metodai. Įvairios socialinės partnerystės galimybės ir jų panaudojimas ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme.	2.4.1. Suprasti šeimos, lygiavertio ugdymo proceso partnerio, sampratą 2.4.2. Atpažinti ugdytinio šeimos ypatumus, atsižvelgti į vaiko ugdymo šeimoje specifika, vaiko individualumą 2.4.3. Įtraukti šeimą į aktyvią ir rezultatyvią sąveiką 2.4.4. Valdyti įvairius institucinio ir šeimos poveikio ugdytiniam sąveikos būdus 2.4.5. Nagrinėti pagrindinius paramos šeimai būdus	Atlikta ir paaiškinta vaiko ugdymo šeimoje ypatumų atpažinimo, vaiko patyrimo, įpročių, nuostatų analizė. Sudarytas ir paaiškintas konstruktyvaus bendradarbiavimo su ugdytinio šeima planas. Įsvardyti įvairūs institucijos ir šeimos sąveikos būdai. Apibūdinti pagrindiniai paramos šeimai būdai ir paramą teikiančios institucijos. Parengtas pedagoginio tėvų švietimo plano fragmentas. Apibūdintos įvairios socialinės partnerystės galimybės ir jų panaudojimas ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme.
3. Profesinės kompetencijos tobulinimas	3.1. Reflektuoti ir mokyti mokyti visą gyvenimą	Mokymosi visą gyvenimą strategija. Švietimo sistemos principai. Ugdymo/si turinys. Mokytojų atestacijos nuostatai.	3.1.1. Išmanyti mokymosi visą gyvenimą strategiją ir planus 3.1.2. Objektiviai vertinti savo galias profesinėje veikloje, reflektuoti 3.1.3. Organizuoti ir vykdyti profesinės veiklos tyrimus	Parengtas karjeros ir/ar profesinės veiklos planas. Parengtas ugdymo/si turinio išdėstymo planas. Parengtas tyrimo projektas. Atlikta tyrimo rezultatų analizė.

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
			<p>3.1.4. Planuoti, sistemingai plėsti bendrąją kultūrinę, socialinę ir profesinę kompetenciją</p> <p>3.2.1. Naudoti naujausias informacijos ir komunikacijos technologijas</p> <p>3.2.2. Bendrauti bent viena Vakarų Europos kalba</p>	<p>Susisteminti dokumentų duomenys (lentelės, diagramos). Parengtas projektas.</p> <p>Atlikta reikiamo šaltinio paieška. Parengti rašto darbai užsienio kalba.</p>
	<p>3.2. Naudoti informacines komunikacijos technologijas. Kalbos komunikacija. Kompiuterinis raštingumas.</p>	<p>Naujausios informacijos ir komunikacijos technologijos. Kalbos komunikacija. Kompiuterinis raštingumas.</p>	<p>3.3.1. Suvokti kalbą kaip svarbiausią tautiškumo požymį, puoselėti individualius kalbinės raškos gebėjimus, kūrybines galias</p> <p>3.3.2. Naudoti verbalinius ir neverbalinius komunikavimo būdus skatinant mokinių bendravimą, bendradarbiavimą</p> <p>3.3.3. Tobulinti pagrindinius oratorinius įgūdžius, improvizuoti ir panaudoti įvairią teatrinę raišką vaikų kalbai ir kūrybiškumui ugdyti</p>	<p>Vesta pamoka.</p> <p>Parengtas šventės projektas, pamokos planas-konspektas.</p> <p>Pristatytas teatrinės raškos projektas.</p> <p>Atliktas įskaitinis liaudies arba autorinis kūrinys.</p>
	<p>3.3. Taisyklingai vartoti gimtąją kalbą realioje ir virtualioje profesinėje veikloje</p>	<p>Kalbinė raiška. Oratoriniai gebėjimai. Literatūra. Periodika.</p>		

Spausdino UAB „JUDEX“
Europos pr. 122, LT-46351 Kaunas
Tel./faks. (8~37) 34 12 46
www.judex.lt
Tiražas – 100 vnt. Užsakymo Nr. 7615

Išleido

PROFESINIO
MOKYMO
METODIKOS
CENTRAS

www.pmmc.lt